

Kadın iş gücü ve istihdamı
bin kişi, 15+ yaş

2004-2008
Tarih nüfus
proje raporunu
görmeye başladığı
2009
Kasım ayı itibarıyla 11
aylık ortalaması.

İŞ DÜNYASINA
KADI

İstihdam

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın (İSMMMO) "Kadınım, İssizim, Mutsuzum" Raporu'na göre 10 yılda kadınların işgücüne katılma oranı 4 puan azalarak yüzde 26'ya geriledi. İşsizlerin üçte birinin kadın olduğu görüldü. Kadınların "ev işleri" nedeniyle işgücüne katılmadığı belirtildi. Eğitimli ya da eğitim alma şansı bulunmayan birey olarak çalışma hayatına katılmayı başaran kadınlar ise ücret ve diğer haklar konusunda ayrımcılıkla karşı karşıya kalıyor. Kadın ve erkekler arasındaki ücret farklarının yüzde 27'lerine ulaşıyor. > Sayfa 10'da

'Kadının çalışma hayatına katılımında tablo ağırlaşıyor

İSMMMO'nun raporuna göre kadınların işgücüne katılımı 1999 - 2009 arasındaki son 10 yılda yüzde 30'dan yüzde 26'ya geriledi. Aynı dönemde işsizlik oranı yüzde 6.3'ten yüzde 14.3'e yükselerek iki kattan fazla arttı.

Nüfusun yarısını oluşturan kadınların işgücüne katılmama nedenlerinin başında "ev işleri"nin geldiği saptandı. Kadınların erkekler göre daha az ücret aldıkları ve kadınlar aleyhine farkın yüzde 27'leri bulunduğu saptandı.

İSTANBUL - DÜNYA

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'nın (İSMMMO) "Kadınım, İssizim, Mutsuzum" Raporu'na göre, 10 yılda kadınların işgücüne katılma oranı 4 puan azalarak yüzde 26'ya geriledi. İşsizlerin üçte birinin kadın olduğu görüldü. Kadınların "ev işleri" nedeniyle işgücüne katılmadığı belirtildi. Eğitimli ya da eğitim alma şansı bulunmayan birey olarak çalışma hayatına katılmayı başaran kadınlar ise ücret ve diğer haklar konusunda ayrımcılıkla karşı karşıya kalıyor. Kadın ve erkekler arasındaki ücret farklılıkların yüzde 27'lerde ulaşıyor.

TÜİK verilerine dayanılarak hazırlanan rapora göre Türkiye'nin 2009 sonu itibarıyla 72 milyon 561 bin 312 kişilik nüfusunun 36 milyon 98 bin 842'si, yani yarısı kadın. Bu nüfusun çalışma hayatına katılımı konusundaki sorunlar son 10 yılda ağırlaştı. 1999 - 2009 arasında kadın işgücü geriledi, işsiz kadın sayısı katlandı. 10 yıl önce Türkiye'de 15 ve yukarıya 22 milyon 849 bin kadın vardı. Kasım 2009 itibarıyla 3 milyon 468 bin kişi artarak 26 milyon 317 bine ulaştı. Buna karşın 1999'da 6 milyon 853 bin olan kadın işgücü sayısı 2 bin kişi azalarak, 2009'da 6 milyon 851 bin kişiye geriledi. 1999'da kadınlarda yüzde 30 olan işgücüne katılma oranı 4 puan azalarak 2009 sonunda yüzde 26'ya indi.

'Çalışabilir' kadın eve kapanıyor

Kadınlarda işgücüne dahil olma nedenlerinin başında "ev işleriyle meşgul olmak" geldi. Çalışma yaşamının dışında kalan ev kadını sayısı 2009'da 12 milyon 101 bin kişi oldu. 1999'da resmi işsiz kadın sayısı 387 bindi. Kasım 2009'da 979 bin kişiye ulaştı. Böylece 1999'da yüzde 6.3 olan kadın işsizlik oranı 2009'da yüzde 14.3'e geriledi, işsizler ordusunun üçte birini kadınlar oluşturdu. 10 yılda kadın istihdamı yüzde 27.7'den yüzde 22.3'e düştü. 15-24 yaş arasındaki genç kadınların işsizlik oranı yüzde 14.1'den yüzde 25'e ulaştı.

Çalışamaz halde olan kadın sayısı 2 milyon 143 bin olurken, eğitim nedeniyle işgücü dışında kalan kadın sayısı 1 milyon 832 bin kişi olarak kayıtlara geçti. İş bulma imkanı olmayan kadın sayısı 110 bin

Türkiye'de kadın işgücü ve istihdamı

(Bin kişi, 15+ yaş)

Yıllar	15 ve yukarıya yastaki nüfus	İşgücüne katılma	İşsizlik oranı (%)	İstihdam Oranı (%)			
1999	22.849	6.853	30,0	387	6,3	6.335	27,7
2000	23.295	6.188	26,6	482	7,5	5.801	24,9
2001	23.769	6.451	27,1	638	9,4	5.969	25,1
2002	24.214	6.760	27,9	663	10,1	6.122	25,3
2003	24.652	6.555	26,6	622	11,0	5.891	23,9
2004(1)	24.293	5.669	23,3	642	11,2	5.047	20,8
2005(1)	24.686	5.750	23,3	658	11,1	5.108	20,7
2006(1)	25.080	5.916	23,6	660	11,0	5.258	21,0
2007(1)	25.480	6.016	23,6	734	11,6	5.114	20,2
2008(1)	25.855	6.329	24,5	734	11,5	5.595	21,6
2009(2)	26.317	6.851	26,0	979	14,3	5.871	22,3

(1) Tarih nüfus projeksiyonlarına göre revize edilmiştir. (2) Kasım ayı itibarıyla 11 aylık ortalaması.

olarak saptanırken, 2 milyon 251 bin kadının diğer sebeplerle işgücü dışında olduğu belirtildi.

Gençlerde işsizlik yüzde 25

"15-24" yaş arasındaki genç kadınların işsizlik oranları artış gösterdi. 1999'a bu yaş grubundaki işsiz sayısı 300 bin, işsizlik oranı yüzde 14.1'iken

aradan geçen 10 yılda işsiz genç kadın sayısı 79 bin kişi daha arttı ve 2009'da 379 bine ulaştı. Böylece toplam 979 bin kişilik kadın işsizlerin yüzde 38.7'sini 15-24 yaş grubundaki genç işsizler oluşturdular. 1999'da yüzde 14.1 olan kadınlarda genç işsizlik oranı geçen yıl yüzde 25'i buldu.

Eğitim ve siyasi hayata katılımında da veriler yetersiz

- 2009 sonu itibarıyla okuma-yazma bilmeyen kadın sayısı 3 milyon 730 bin 555.
- Kadınların 9 milyon 425 bin 275'i ilkököl, 3 milyon 463 bin 295'i ilköğretim, 989 bin 470'i ortaokul veya dengi okul, 4 milyon 339 bin 681'i ise bitirdi. 1 milyon 775 bin 309 kadın yüksek okul veya fakülte mezunu. 113 bin 417 kadın yüksek lisans, 26 bin 516'sı doktora yaptı.
- Kız çocuklarının ilköğretimde okullaştırma oranının düşük olduğu ilk besli Bitlis, Van, Hakkâri, Mus, Samsun'da oldu.
- 1935 te parlamentosuna 18 milletvekili gönderen Türkiye aradan geçen 75 yılda kadın milletvekili sayısını ancak 50'ye çıkartabildi. Türkiye bu açıdan 187 ülke arasında 109'uncu sırada yer aldı. Hükümetlerdeki kadın bakan sayısı fazla zaman 2'yi aşmadı.
- 15-24 yaş grubu genç kızların yüzde 35.3'ü yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel veya ruhsal siddete maruz kaldı. 45-49 yaş grubundaki kadınlarda bu oran yüzde 47.9'u buluyor. Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi yüzde 57.1'lik oranla siddetin en yoğun olarak yaşandığı bölge olarak belirtildi.

Kadınların gelirleri azaldı

Küresel finansal krizin etkisiyle son bir yılda 245 bin kadın işsizler ordusuna katıldı. Kadınların yüzde 18.4'ünün geliri, yüzde 25.4'ünün ise tasarrufları azaldı. Yüzde 25.9'u borçlanırken, yüzde 22.7'si tatil ve eğlence masraflarını kısıt. Yaşanan kriz nedeniyle yüzde 59.5'i daha ucuz ürün tüketmeye yöneldi. Yüzde 1.9'u otomobil, yüzde 0.6'sı ise ev, arsa veya yazlık satmak zorunda kaldı.

Kadınlar ücret ve diğer haklarda ayrımcılıkla karşı karşıya kaldı. Kadın - erkek ücret farklılıklarında yüzde 27'lerde doladı. İlkokul ve altı mezunu kadınlarda 2006 itibarıyla aylık ortalama brüt ücret 650 TL iken erkeklerde bu rakam 784 TL oldu. Meslek lisesi mezunu bir kadın aylık ortalama 944 TL brüt maaşa çalışırken erkekler bin 298 TL aldı. Yüksek okul mezunu bir kadın bin 837 TL ortalama brüt ücret alırken, erkekler 2 bin 231 TL'ye mesai yapıyor. Cinsiyetler arası ücret farklılığı eğitim durumuna göre yüzde 7 ile yüzde 18.7 arasında kadınlar aleyhine farklılık gösterdi.

İSMMMO Başkanı Yahya Arıkan, kız çocuk eğitiminin ve kadının çalışma yaşamına katılımının özendirilmesi gerektiğini ifade etti. Arıkan, eğitimin Türkiye'nin çağdaşlaşmasını, kalkınmasını, demokratikleşmesini önündeki en büyük engellerden biri olduğunu kaydetti.

Kayıtdışı istihdam arttı

TÜİK verilerine göre 2009'da istihdam edilen toplam nüfus 21 milyon 271 bin olurken, bunun 9 milyon 328 bin kısmı herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna kayıtlı bulunmayanlar oluşturdular. 2008'de yüzde 43.5 olan kayıtdışı istihdam oranı 2009'da yüzde 43.8'e çıktı. Son bir yıllık dönemde kayıtdışı çalışanların sayısında 108 bin kişilik artış yaşandı. Geçen yıl erkek istihdamında kayıtdışı oranı yüzde 38.3, kadın istihdamında kayıtdışı oranı yüzde 58.3 olarak gerçekleşti. Kayıtdışı istihdam eden kadınların sayısında 157 bin kişilik artış yaşandı. 2009'da çalışmaya başlayan kadınların yüzde 56'sı kayıtdışı istihdam edilmiş oldu. 2009'da erkek istihdamı 192 bin kişi artarken, kayıtdışı çalışan erkek sayısında bir önceki yıla göre artış yaşanmadı. 2009'da kadın dış sektörlerde kayıtdışı oranını yeniden artış geçti. 2008'de yüzde 29.8 olan bu oran 2009'da yüzde 30.1'e çıktı. Kayıtdışı çalışanlar içinde en büyük grubu ücretsiz aile işçileri oluşturdular. Bu işçilerin toplam sayısı 2 milyon 870 bin kişi. Bu oran yaklaşık yüzde 91.4'i oranındaki 2 milyon 624 bininin sosyal güvenlik kapsamına kayıtlı olmadığı bulundu.